
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:12

Framtidskommission

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:5 om en framtidskommission. I motionen föreslås att kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en framtidskommission. Utskottet menar att det är viktigt att diskutera framtidsfrågorna för att se vilka strategiska vägval Svenska kyrkan ska göra. Det arbete som motionären efterfrågar pågår dock redan på den nationella nivån och därför föreslår utskottet att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:5.

Motionens förslag

Motion 2013:5 av Lars-Ivar Ericson, Framtidskommission

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att tillsätta en framtidskommission.

Bakgrund

I motion 2013:5, *Framtidskommission*, beskrivs de utmaningar Svenska kyrkan står inför bland annat, sjunkande medlemstal, försämrad ekonomi, en åldrad befolkning och folkomflyttning från land till stad. Motionären önskar att Svenska kyrkan initierar förändrings- och förnyelsearbete i form av en framtidskommission.

Skrivelsen *Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016* (KsSkr 2013:01) redogör för kyrkostyrelsens kommande arbete med framtidsfrågorna. Skrivelsen ser att utmaningarna i framtiden är mångdimensionella – teologiska, organisatoriska, ekonomiska, politiska och pedagogiska.

I arbetet med att göra strategiska vägval utifrån de utmaningar som Svenska kyrkan möter har kyrkostyrelsen och stiftsstyrelserna sedan 2011 en pågående samtalsprocess. Samtalen har inför 2014–2016 resulterat i ett antal prioriterade områden för kyrkokansliet: analys/omvärld/forskning, administrativa stödfunktioner, stöd till församlingens grundläggande uppgift, kommunikation och barn och unga.

Analys/omvärld/forskning

Det första prioriterade området är analys/omvärld/forskning. Kyrkokansliet bedriver kontinuerligt forsknings- och analysarbete, som ger underlag till Svenska kyrkans teologiska och strategiska reflektion över sin identitet och sin nationella

och internationella omvärld. Analysarbetet handlar bland annat om att iakttaga samhällsförändringar inom områden som medlemsutveckling, ekonomi, demografi och värderingar. Särskilda utredningar och revideringsarbeten med sikte på framtiden har också genomförts under senare år bl.a. *Närhet och samverkan* och *Svenska kyrkans utbildningar i framtiden*. Nu pågår arbete för att bearbeta och sjösätta de beslut som tagits med anledning av utredningarna. *Den svenska kyrkhandboken* genomgår en genomgripande revision med syfte att främja ett väl fungerande gudstjänstfirande i vår tid.

Kyrkokansliet tillhandahåller redskap till stöd för arbetet med omvärldsanalys. *Statistikdatabasen* är ett sådant redskap i analysarbetet. Den är tillgänglig för anställda, förtroendevalda och andra intresserade. Den bidrar med statistiskt material för såväl församlingsnivå som nationell nivå. *Nyckeln till Svenska kyrkan* är ett dokument som kyrkokansliet tar fram varje år där kan man ta del av olika artiklar med sikte på framtiden.

Svenska kyrkans roll i den svenska välfärden

Under senare år har Svenska kyrkans roll som välfärdsaktör i framtiden bearbetats på flera olika sätt. Genom beslut i kyrkomötet fick kyrkostyrelsen i uppdrag att planera och genomföra långsiktiga reflektionsprocesser om *Kyrkans socialpolitik i en ny tid* (Mot 2007:5 och KI 2007:2). Anledningen var dels de förändringar som sker i svensk välfärd, dels de nya möjligheterna Svenska kyrkan står inför när det gäller att gå in som aktör i välfärden efter relationsändringen mellan kyrka-stat år 2000. Idag pågår *reflektionsprocesser* om kyrkans socialpolitiska roll i samtliga stift. Kyrkokansliet och Sensus studieförbund bistår med support i dessa processer när behov finns. Supporten kan handla om konsultativt stöd, medverkan vid seminarier och material. Exempel på material för stöd i samtal om Svenska kyrkans sociala roll är *Nya möjligheter*(2009).

Kyrkostyrelsen har vidare tillsatt en välfärdsutredning med uppgift att undersöka om Svenska kyrkan bör inrätta en särskild utförarorganisation för tyngre välfärdsuppgifter, samt hur en sådan i så fall skulle kunna vara konstruerad. Resultatet av utredningen kommer att presenteras under hösten 2013.

Juni 2013 antog kyrkostyrelsen plattformen *Svenska kyrkans roll och uppgift i den svenska välfärden*. Syftet med plattformen är att beskriva motiv, principer och värden som ska vara vägledande för Svenska kyrkan som aktör i välfärden. Plattformen tecknar tre möjliga roller för Svenska kyrkans engagemang i välfärdsfrågor:

- ♦ *Röstbärare och påverkansaktör* – Svenska kyrkan tar ställning i samhällsfrågor på grundval av kyrkans grundläggande värderingar och visioner om det goda livet. Svenska kyrkan har ett bidrag till det politiska samtalet utan att vara partipolitisk.
- ♦ *Utförare av välfärdstjänster* – Svenska kyrkan kan vara utförare av tjänster inom välfärdssamhället. Det kan vara ett uttryck för Svenska kyrkans diakoni- och samhällsansvar.
- ♦ *Samverkanspart* – Svenska kyrkans helhetssyn på människan i ett komplext samhälle inkluderar samverkan i olika former. I samhället finns en förväntan om sådan samverkan och med sin långa erfarenhet förfogar Svenska kyrkan över ett omfattande kontaktnät.

Motionären föreslår att förutom anställda och förtroendevalda kan också representanter för näringsliv ingå i en framtidskommission. Kyrkokansliet har i sin kontinuerliga verksamhet ett stort kontaktnät med olika samhällsaktörer, institutioner, myndigheter, andra kyrkor, frivilligorganisationer och departement där

samtal om nutid och framtid kan föras. Svenska kyrkan är till exempel genom sitt medlemskap i Sveriges Kristna Råd (SKR) del i nätverket *Kyrka – Arbetsliv i Samverkan*. I nätverket möts fackliga organisationer, arbetsgivarorganisationer, kyrkor och samfund till samtal och erfarenhetsutbyte för att tillsammans öka sina kunskaper om människan i arbetslivet.

En annan arena där Svenska kyrkan finns med är den årliga *Almedalsveckan*, tillsammans med politiker, beslutsfattare, opinionsbildare, medlemmar och andra intresserade i frågor som handlar om både nutid och framtid. Ytterligare en arena är *Bok & Bibliotek* med scenen *Se människan*, som är en arena för omvärldsanalys och bearbetning i mötet mellan litteraturen och aktuella existentiella frågor.

Ett av kyrkostyrelsens prioriterade områden är stöd till de administrativa stödfunktionerna. Detta stöd kommer att innebära att gemensamma lösningar utarbetas för att frigöra resurser i församlingarna för att använda till den grundläggande uppgiften. Det skulle kunna innebära mer tid för omvärldsanalys och strategiarbete på lokal nivå. Exempel på administrativt stöd är GIP (gemensam IT-plattform), GTP (gemensam telefoniplattform) och GAS (gemensamt administrativt stöd) – inledningsvis inom ekonomi- och lönehantering.

Frågorna kring framtiden är centrala i Svenska kyrkan. Vid kyrkomötet 2011 behandlades också en motion 2011:67 med förslag om att tillsätta en framtidskommission. Motionen avslogs, samtidigt som Kyrkolivsutskottet delade motionärens uppfattning ”att det är viktigt att diskutera framtidsfrågor för att se vilka strategiska vägval Svenska kyrkan ska göra. Utskottet menar dock att ett sådant arbete redan pågår”. (KI 2011:14)

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:5.

Frågorna kring framtiden är centrala i Svenska kyrkan. Utskottet menar att analys och framtidsspaning behöver genomsyra allt arbete på församlings-, stifts- och nationell nivå för att förändring och förnyelse ska vara möjlig. Med respekt för respektive nivåns roll behöver arbetet, med de utmaningar Svenska kyrkans står inför, ske i en anda av samförstånd. Omvärldsanalys och mod till förändring hör hemma i arbetet med församlingsinstruktionen och ansvaret för församlingens gudstjänstliv, undervisning, diakoni och mission. I detta arbete blir stiftens reflektion över både sin egen roll och hur stödet till församlingarna ska utformas viktigt.

Kyrkolivsutskottet menar att arbete med framtidsfrågorna redan pågår på kyrkokansliet och att en framtidskommission inte är den bästa formen för analys av och reflektion om framtidsfrågorna. Andra former av mötesplatser mellan personal, förtroendevalda och företrädare för exempelvis näringslivet där samtal förs om de utmaningar som Svenska kyrkan står inför är att föredra.

I Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–2016 är framtidsfrågorna ett prioriterat område och under senare år har en rad utredningar och revideringsarbeten med sikte på framtiden genomförts.

Kyrkolivsutskottet behandlade en motion vid 2011 års kyrkomöte (KI 2011:14) med förslag om att tillsätta en framtidskommission. Utskottet föreslog att motionen skulle avslås vilket också blev kyrkomötets beslut. Utskottet motiverade sitt beslut med ”att det är viktigt att diskutera framtidsfrågor för att se vilka strategiska vägval Svenska kyrkan ska göra. Utskottet menar dock att ett sådant arbete redan pågår”. Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen med samma motivering.

Uppsala den 26 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Eva Lindström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.